

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlitve za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do ure polnočne. Nezsprete reklamacije so poštne proste.

Vabilo h krščansko-socijalni zvezi za Štajersko.

Vsa nepolitična slovenska društva na Štajerskem kakor tudi posamezniki se uljudno vabijo, da čim prej pristopijo k novoustanovljeni „Zvezi“. Kakšen pomen pa ima to za posamezna društva, če so pri „Zvezi“? S tem je 1.) omogočeno skupno, enotno, dobro premišljeno društveno delovanje po gotovem načrtu. 2.) S tem se zelo goji duh vzajemnosti, ki je našemu ljudstvu zelo potreben. Posamezna društva so kakor raztepane ladje na morju, če so pa društva združena med seboj, predstavljajo mogočno, dobro urejeno armada. 3.) Veliki shodi, ki so tako mogočen vtisek napravili zadnja leta na prijatelje in neprijatelje v Ljubljani, na Brezjem, v Mariboru itd., so bili mogoči le vsled zveze mnogih društev. 4.) „Zveza“ varuje posamezna društva, da ne zaspijo, ker osrednji odbor vedno s paznim očesom zasleduje društveno delovanje. 5.) V mnogih krajih ni mogoče ustanoviti ali vzdržati posebnega društva in vendar so ravno takšni kraji velikega pomena za slovenstvo na Štajerskem. Rodoljubna dolžnost rodoljubov in društev, ki so v ugodnejšem položaju, je tedaj pomagati takim krajem; to je pa le mogoče s pomočjo osrednjega društva, ki bo v takih krajih skušalo nadomestiti pomanjkanje društev ali narodnih šol s knjižnicami in predavanji. 6.) Po „Zvezi“ pridejo društva v ožjo dotiko z našimi sosedi v drugih slovenskih kronovinah kakor tudi z drugimi slovanskimi brati. 7.) Kdor hoče za ljudstvo res kaj pametnega in dobrega storiti, mora imeti dovolj socijalne izobrazbe. „Zveza“ bo tedaj skrbela, da poklicani voditelji društev skrbno proučavajo razne panoge sociologije in narodnega gospodarstva. V ta namen se osnuje osrednja znanstvena knjižnica za sociologijo, prirejali se bodo socijalni kurzi in poučni shodi po

vseh okrajih naše ožje domovine. 8.) Ako najde novo društvo dovolj veljave, bo poskrbelo tudi za zavarovanje. Kdorkoli bo ud kakšnega društva, ki je pri „Zvezi“, bo plačeval na leto kakšno malenkost, potem se mu pa po smrti plača pogreb in bližnji dediči še dobijo kako svoto. S tem se bo pripravljalo pot splošnemu zavarovanju tudi za slučaj bolezni, starosti itd. Vzrokov je tedaj pač dovolj, da si vsa društva pri „Zvezi“ sežejo v roke.

Osrednji odbor je na podlagi § 7. društvenih pravil določil, da tista društva, ki imajo manj kot 100 udov, plačajo za l. 1907. dve kroni udnine, ona pa, ki imajo nad 100 udov, tri krone. Ti zneski se naj plačajo do konca januarja 1907.

Prijave in doneski se naj pošiljajo na

Odbor krščansko-socijalne zveze v Mariboru.

Naša bodočnost.

Zadnjo soboto, dne 1. decembra je poslanska zbornica sprejela v tretjem čitanju volilno preosnovo. Slovenci na Štajerskem dobimo po novi postavi sedem poslancev, namesto dosedanjih štirih, na Koroškem dobijo Slovenci enega poslanca, katerega pa si bodo morali še le v hudem boju priboriti. Sicer še so v zadnjem trenutku zastavili naši poslanci vse svoje govorniške moči, da se da koroškimi in štajerskimi Slovencem volilna pravica v polnem obsegu, kakor jim gre po njihovem številu, toda zaman je bil ves trud. Nemška večina v državni zbornici je odločila drugače. In tako dobimo slovenski Štajerci le sedem mandatov, Korošci en mandat.

Vseh sedem volilnih okrajev na Slovenskem Štajerju pa je za kmečke mandate, kmečki volilci imajo v njih odločilno besedo. Kmetje bodo po

svoji Slovenski kmečki zvezi tudi vedeli poskrbeti, da bodo poslanci, voljeni iz teh sedmih slovenskih volilnih okrajev, stali na odločno kmečkem stališču ter zagovarjali predvsem tudi kmečke koristi.

Slovenski kmetje se čutijo kot važen del mnogoštevilnega kmečkega stanu v Avstriji in zato se v stanovskih vprašanjih ne bodo nikdar ločili od drugonarodnih kmetov, ampak z njimi stali v jedni bojni vrsti. Na slovenskem ozemlju se je sicer še najmanj ugnezdilo tovarnišтво s svojimi za kmeta neugodnimi posledicami, a v kljub temu čuti tudi kmečki stan slovenski, da je v Avstriji nastal boj med težnjami kmetov in težnjami tovarniškega ter meščanskega prebivalstva.

Jedna straja tega boja se kaže sedaj v boju med kmeti in meščani ter tovarniškimi delavci zaradi cene živini. Mesta in tovarniški kraji hrupno in burno zahtevajo, naj država odpre rusko, rumunsko in srbsko mejo, da bode tuja živina lahko prišla k nam ter tako potisnila ceno naši domači živini nizdoli. Kmetje in njih zastopniki pa se seveda temu z isto silo upirajo. Kdo bo v tem boju močnejši? Dosedaj se še kmečki poslanci lahko ponašajo, da se vlada ozira na kmečke zahteve!

Kdor hoče v istini blagor našega kmečkega stanu — in s tem tudi slovenskega naroda, kajti slovenski narod je po svoji ogromni večini kmečki narod — bo skrbel, da bodo naši poslanci odslej vso svojo pozornost in skrb posvečevali kmečkim težnjam.

Namesto štirih bodo imeli odslej sedem zagovornikov v državnem zboru, in s tega stališča kmečki stan pozdravlja novo volilno preosnovo kot precejšen napredek!

LISTEK.

† Simon Gregorčič.

„Goriški slavček“ ne poje več! Dne 24. listopada t. l. je nehalo biti srce pevca, čigar petje je zavzela poslušala cela Slovenija, ves narod. In narod je bil vzradoščen, ko je slišal tako nežne in ljubke glasove v svojem milem jeziku ter je vzljubil svojega pevca Gregorčiča kakor malokateriga, ker je čutil, da je to pesniško cvetje vzrastlo z njegovih lastnih tal, z njegove lastne krvi. Cela vrsta Gregorčičevih pesmi je postala najširšim slojem naroda dragocena last.

Simon Gregorčič je bil rojen v Vrsnem ob Sodi na Goriškem l. 1844.; šolal se je v Gorici ter bil l. 1867. posvečen v mašnika. Pastirval je do leta 1881. Takrat se je pa radi rablega zdravja podal v pokoj, katerega je zadnja leta preživel v Gorici, ves posvečen pesništvu.

Gregorčičeve poezije ožarja vroča ljubezen do domovine. Zato veli: „Mojo srčno kri škropite“; iz nje bodo vzrastle cvetke in rožice, in ko jih bo trgala in na prsih nosila mladina, se ji be srce ogrelo,

da za rod in dom plantelo
bode jim do konca dni.

„Ero devo le bom ljubil“, kliče pesnik:

Ljuba moja je Slovenija,
jaz pa Slave zvest sem sin.

Bridka žalost mu navdaja srce, ko gleda svojo domovino, „vdovo tožno, zapuščeno“, teptano in zani-

čevano od sovražnikov, zato pa kliče in budi svoje rojake na krepko in požrtvovalno delo za svobodo domovine:

Prost mora biti, prost moj rod,
na svoji zemlji svoj gospodar!

„Naša zvezda“, zvezda narodove sreče, je zatonila in se skrila za goste megle, zato jo pesnik milo kliče nazaj:

Pridi, zvezda naša, prididi,
jasne v nas upri oči,
naj moj dom te zopet vidi,
zlata zvezda srečnih dni!

In trdno upanje navdaja njegovo srce, da se to kmalu zgodi, kajti že dovolj je moral pretrpeti ta „narod mučnikov“:

Kalvarijo svojo naš rod je imel
in dneve prebriske trpljenja,
a zdaj mu rešitve je sor zažaril,
napočil mu dan je vstajenja!

Kakor ves narod in širo domovino, tako je pa Gregorčič s posebno vročo ljubeznijo ljubil svoje rodne planine, na katere ga je iz solčnih južnih nižav vleklo vsikdar srce, na katere ga je vezalo tisočero spominov iz nežne mladosti.

Pod trto bivam zdaj
v deželi rajskomili,
srce pa gor mi sili
nazaj v planinski raj;
zakaj nazaj?

O, zlatih dni spomin
me vleče na planine,
po njih srce mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
nazaj v planinski raj!

Zakaj pa je ves narod Gregorčiča tako rad in lahko umeval, nam je še le jasno, če imenujem pesnika, kakor se je sam vedno rajši imenoval: „kmet-poet“, kmet-pesnik. Ljubezen do doma in roda ga je učila prav ceniti temeljni stan naroda in ljubiti kmečki stan; še celo ko pride v raj in ga vabijo duševni naši velikani med se, poje v napol šaljivi pesmi, da se jim sicer globoko priklanja, da pa vendar ostane med svojimi ljubimi kmeti:

Med njimi sem na zemlji živel,
med njimi staral se, osivel,
zdaj tudi z njimi bival bom
in srečo rajsko živil bom.

Najlepše pa je proslavil kmečki stan v krasni pesmi „Kmetški hiši“; ona nam je ohranila najdražje zaklade: jezik naš in stare šege; iz nje so pa tudi izšli in izhajajo vsi delavci za narodov blagor:

Ta hiša nam je mati krušna,
domovju steber je častit,
iz kmetških hiš nam hrana dušna,
iz kmetških hiš omike svet.

Celo naš Zveličar sam

„Pod nizko streho, v skrajni revij
rojen Rešnjak je vseh rodov...“

Kar moš nebesa so poslala,
da večnih nas otmó grobov,
vse mati kmetška je zibala,
iz kmetških hiš so izšli domov.

Od tam nam misleci globoki,
od tam klicarji k nebu nam,
od tam nam pesniki-proroki,
za dom borilci, vsi od tam!